

Nr 410

Av fru **Jäderberg m. fl.**, om utredning rörande allmän obligatorisk skärmbildsundersökning.

Att röntgen är den enda säkra metoden för att diagnostisera tidig lungtuberkulos har länge varit en känd sak. Tyvärr kunde emellertid röntgenundersökning på grund av de höga kostnaderna inte komma till större användning, förrän metoden förenklades och förbilligades genom införande av skärmbildsfotografering.

Skärmbildsundersökningarna representerar i dag en betydelsefull giv inom läkekonsten och den profylaktiska hälsovården genom att sjukdomstillstånd upptäcks på tidigt, ofta symptomfritt stadium. Med kännedom om den stora risk för smittspridning som med öppen tuberkulos behäftade personer inom exempelvis livsmedelshanteringen kan medföra förstår man vilket värdefullt tillskott i kampen mot tuberkulos samhället fått genom skärmbildsundersökningarnas genomförande. Med nuvarande undersökningsfrekvens beräknas hela befolkningen bli undersökt med 4—6 års intervall. Genom denna framgångsrika kamp mot tuberkulos kan man förutsätta att antituberkulosarbetet skall reducera en av landets stora folksjukdomar. Men härför erfordras *dels* att en hundraprocentig tillslutning kan åstadkommas vid varje allmän undersökning inom ett område, *dels* att det fortlöpande arbetet med bestämda etapper blir genomfört *dels* ock att undersökningen bedrivs efter bestämda föreskrifter. Eftersom arbetet med nuvarande undersökningar genomföres — särskilt beträffande förberedelser och organisation — med lokal arbetskraft, som påtar sig uppgiften vid sidan av andra mångskiftande huvuduppgifter i samhället, blir följderna, att tillslutningen inte alltid blir så god som önskats. Även om denna personal är förtjänt av oreserverad uppskattning för sina insatser så slipper, trots alla ansträngningar, en del smittsamma fall genom maskorna. Orsakerna härtill måste anses bero på att skärmbildsundersökningen är frivillig och att vederbörande lokala arbetskraft icke kan förutsättas äga större specialkännedom eller erfarenhet på området. Det synes sålunda erforderligt att allmänna skärmbildsundersökningar bleve — i likhet med exempelvis i Finland — obligatoriska.

Medicinalstyrelsens skärmbildscentral förfogar för närvarande över 13 skärmbildspatruller, som är utrustade med skåpbilar och skärmbildsbussar. Dessutom finns stationära skärmbildsapparater på ett flertal militära förband.

Genom en obligatorisk kostnadsfri skärmbildsundersökning kommer antituberkulosarbetet att intensifieras och ett stort antal smittkällor upptäckas, många människor kommer under en tidig vård, som för dem till full hälsa, och den praktiska och administrativa organisationen kommer att redovisa en mera klagörande översikt över hälsokampanjen på detta speciella område än vad som för närvarande kan åstadkommas.

Med hänvisning till ovan sagda föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning av förutsättningarna för och möjligheterna till allmän obligatorisk skärmbildsundersökning.

Stockholm den 27 januari 1960

Annie Jäderberg

Olof W. Wiklund

J. V. Berglund

Rosa Svensson

Ivar Jansson

Ragnar Lassinantti

Kalix

Gunbjörg Thunvall

Elsa Lindskog

Lena Renström-Ingenäs